
ELFOGADOTT SZÖVEGEK

P8_TA(2018)0080

Emberi jogi jogvédők letartóztatása Szudánban, nevezetesen a Szaharov-díjas Szálih Mahmúd Oszmán ügye

Az Európai Parlament 2018. március 15-i állásfoglalása az emberi jogok védelmezőinek letartóztatásáról Szudánban, nevezetesen a Szaharov-díjjal kitüntetett Szálih Mahmúd Oszmán ügyéről (2018/2631(RSP))

Az Európai Parlament,

- tekintettel a Szudánról szóló korábbi állásfoglalásaira,
- tekintettel a Szaharov-díj hálózatáért felelős alelnök és az Emberi Jogi Albizottsága elnökének a Szaharov-díjjal kitüntetett Szálih Mahmúd Oszmánról szóló, 2018. február 9-i nyilatkozatára,
- tekintettel az Európai Unió követségei misszióvezetőinek a közelmúltbeli kartúmi tüntetésekről szóló, 2018. január 11-i helyi nyilatkozatára,
- tekintettel az ENSZ Biztonsági Tanácsának a 2018. február 8-i 8177. ülésén elfogadott, 2400 (2018) számú határozatára,
- tekintettel az ENSZ Biztonsági Tanácsának elnöke által „A főtitkár beszámolója Szudánról és Dél-Szudánról” című napirendi ponttal kapcsolatos biztonsági tanácsi megbeszélés kapcsán, 2018. január 31-én tett nyilatkozatára,
- tekintettel az ENSZ állandó és humanitárius koordinátorának egy segélymunkás dárfúri elrablásáról szóló, 2017. október 9-én Kartúmban kiadott nyilatkozatára,
- tekintettel a Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmányára,
- tekintettel az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatának 5. cikkére és a Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmányának 7. cikkére, amelyek egyaránt leszögezik, hogy senki sem vethető alá kínzásnak vagy kegyetlen, embertelen vagy megalázó bánásmódnak vagy büntetésnek,
- tekintettel a Bizottság alelnökének/az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviselőjének (alelnök/főképviselő) 2016. június 27-i nyilatkozatára a szudáni kormány azon bejelentéséről, hogy négy hónapos időszakra egyoldalúan beszünteti az ellenségeskedéseket,
- tekintettel a felülvizsgált Cotonoui Partnerségi Megállapodásra,

- tekintettel az emberi jogok és a népek jogainak 1981. júniusi afrikai chartájára,
  - tekintettel eljárási szabályzata 135. cikkének (5) bekezdésére és 123. cikkének (4) bekezdésére,
- A. mivel a dél-szudáni helyzet továbbra is fenyegetést jelent a térség nemzetközi békéjére és biztonságára; mivel a szudáni hatóságok erőszakosan léptek fel békés tüntetésekkel, a civil társadalommal és emberijog-védőkkel szemben;
- B. mivel a 2018. január 7-én az élelmiszer- és gyógyszerárak emelkedése miatt Szudán szerte szörványosan kezdődő tiltakozások kapcsán a szudáni nemzeti hírszerzési és biztonsági szolgálatok (NISS) legalább 140 ellenzékipárt-tagot, emberijog-védőt, tanulót és nőjogi aktivistát letartóztattak és fogva tartottak; mivel a tiltakozásokra a szudáni erők túlzott erőszakkal válaszoltak, ami nyomán egy tüntető meghalt és sokan megsebesültek, továbbá országszerte erőszakos fellépést indítottak újságírók és aktivisták ellen; mivel a 2018. januári és februári összecsapások az országban folyó folyamatos visszaélések legfrissebb példái;
- C. mivel a letartóztatottak között politikai ellenfelek, azon belül pedig a Szudáni Kongresszus Párt három önkényesen letartóztatott és fogva tartott vezetője is megtalálható; mivel az egyéb letartóztatott ellenzéki között található Mohamed Muktar al-Hatib, a Szudáni Kommunista Párt politikai titkára; Mohamed Abdalla Aldoma, a Nemzeti Umma Párt elnökhelyettese; Mohamed Fárúk Szalmán, a Szudáni Nemzeti Szövetség vezető tagja; valamint Mohieldeen Eljalad és Sidgi Kabbalo a Szudáni Kommunista Párt központi bizottságának két tagja is;
- D. mivel a szudáni NISS erői 2018. február 1-jén letartóztatták Szálih Mahmúd Oszmánt – a dárfúri ügyvédi kamara alelnöke, a Demokratikus Ügyvédek Szövetségének tagja, emberi jogi ügyvéd, aki támogatta a jogállamiság kialakítását és sürgette jogi reformok végrehajtását Szudán Nemzetgyűlése révén, valamint a 2007. évi Szaharov-díj kitüntetettje – saját ügyvédi irodájában; mivel nemrégiben átszállították a Kartúmtól 20 km-rel északra található dabaki börtönbe, és a hatóságok megtagadták az egészségi állapotával kapcsolatos tájékoztatást, valamint ügyvédje és családja látogatását;
- E. mivel Szálih Mahmúd Oszmán letartóztatását követően az EU szudáni küldöttségvezetője demarsot kezdeményezett a szudáni külügyminisztériummal, és Sztavrosz Lambrinidisz, az Európai Unió emberi jogokért felelős különleges képviselője jogorvoslati kérelmet nyújtott be az ENSZ Emberi Jogi Tanácsának 2018. február 27-én tartott 37. ülésén;
- F. mivel számos nőjogi aktivista is hasonló módon ezen tömeges letartóztatási hullám áldozatává vált; mivel a nőjogi jogvédőkkel szemben szexuális erőszakot, büntetőeljárást és testi fenyegetést hajtottak végre a kormány biztonsági erői; mivel a nőszervezeteket – amelyek a nőket általában hátrányosan megkülönböztető jogszabályok ellen kampányolnak – szigorú megfigyelés alatt tartják;
- G. mivel 2018 februárjának közepén a szudáni kormány bejelentette, hogy a fogva tartás alatt elkövetett bántalmazásokat követően szabadon enged 80 fogvatartottat, köztük Rawa Dzsaafár Bakhitot, Náhíd Dzsaabrallahot, Amel Habanit, Hanan Hasszán Kalífát és Mohamed Abdalla Aldomát; mivel az NISS vezetője szabadon engedésük feltételéül szabta, hogy ígéretet kellett tenniük a tüntetések szervezésének beszüntetésére; mivel

ezek a nyilatkozatok ellentétesek Szudán nemzetközi emberi jogi kötelezettségvállalásaival; mivel azonban számos jelentős emberijog-védő és ellenzéki politikust tartanak továbbra is börtönben, köztük Szálih Oszmánt és Amjeed Fareedet, a 2018. január 18-a óta Kartúmban fogva tartott emberijog-védőt; mivel e fogvatartottak nem vádolták meg semmilyen bűncselekmény elkövetésével, és nem állították őket bíróság elé;

- H. mivel az emberijog-védők és a civil társadalmi szervezetek – ideértve a jogi és ügyvédi kamarákat – központi szerepet játszanak a demokrácia, az emberi jogok, a jogállamiság, a stabilitás és a fenntartható fejlődés biztosításában;
- I. mivel a civil társadalmi szervezetek és az ellenzéki politikai pártok tevékenységeit szigorúan korlátozzák, és az NISS számos esetben megakadályozza a civil társadalmi szervezetek és az ellenzéki pártok rendezvényeinek megtartását; mivel a nemzetközi nem kormányzati szervezeteket rendszeresen kiutasítják az országból, és ezek a szervezetek a kormány által kifejtett nyomás és megfélemlítés céltáblái;
- J. mivel 2010. évi nemzetbiztonsági törvény és a 2015. január 5-én elfogadott alkotmány 151. cikke széleskörű letartóztatási és fogvatartási hatáskört ruház az NISS-re, lehetővé téve számára, hogy a gyanúsítottakat akár négy és fél hónapig, bírósági felülvizsgálat lehetősége nélkül fogva tartsák; mivel feltehető, hogy ezen hatásköröket önkényes letartóztatásra és fogva tartásra használják, és a fogvatartottakat sok esetben kínzásnak vagy egyéb bántalmazásnak vetik alá; mivel ugyanezen törvény értelmében az NISS tisztviselőit mentesség illeti meg a feladataik ellátása során elkövetett cselekmények miatti büntetőeljárás alól, ami a büntetlenség általános gyakorlatát alakította ki;
- K. mivel 2016 májusában a szudáni kormány elutasította az ENSZ azon ajánlásait, amelyek a 2010. évi nemzetbiztonsági törvény büntetlenségi rendelkezéseinek eltörlésére és olyan független vizsgálatok lebonyolítására szólítottak fel, amelyek célja az NISS, a fegyveres erők és a rendőrség tagjai által a nemzetközi jog értelmében elkövetett bűncselekmények és emberi jogi jogsértések miatti büntetőeljárások indítása;
- L. mivel számos fogva tartott emberijog-védőt kínzásnak és bántalmazásnak vetettek alá; mivel az őrizetben tartott fogvatartottak különösen ki vannak téve a bántalmazás kockázatának; mivel közismert, hogy az NISS bántalmazza és kínozza a fogvatartottakat;
- M. mivel a kormányerők, kormánypárti fegyveres milíciák és a kormányellenes fegyveres csoportok által alkalmazott folyamatos erőszak biztosítja a háttérrel a folyamatos zaklatáshoz, önkényes letartóztatásokhoz, szigorított fogva tartásokhoz és az emberijog-védők szudáni katonai és biztonsági erők általi állítólagos kínzásához;
- N. mivel az Európai Külügyi Szolgálat (EKSZ) a szankciók Egyesült Államok általi enyhítését jelentős lépésnek nyilvánította Szudán reintegrációjára irányuló átfogó erőfeszítések terén, és jelezte, hogy az EU kész segítő kezet nyújtani Szudánnak ebben a folyamatban; mivel a Parlament Emberi Jogi Albizottságának 2017. decemberi legelső szudáni kiküldetése során a szudáni kormány kifejezte abbéli szándékát, hogy újból bekapcsolódjon a nemzetközi közösség életébe; mivel I Szálih Mahmúd Oszmán számos alkalommal tett látogatást uniós intézménybe – köztük az Európai Parlamentbe –, hogy határozott fenntartásainak adjon hangot azzal kapcsolatban, hogy az EU újból felvette a kapcsolatot Szudánnal;

- O. mivel a szudáni hatóságok megakadályozták Mohamed Aldoma utazását és elkobozták útlevelét, amikor 2018. március 8-án a fogva tartása során elszenvedett bántalmazások miatt orvosi kezelésre tartott Kairóba;
- P. mivel Szudán a globális sajtószabadsági index szerint 180 ország közül a 174. helyen áll; mivel a sajtó és a média szabadságát továbbra is szigorúan korlátozzák a hatóságok és a sajtóra és kiadványokra vonatkozó törvény, amely olyan korlátozásokról rendelkezik, mint a cenzúra, a napilapok lefoglalása és elkobzása, a médiaorgánumok bezárása és az internet leállítása; mivel a napilapokat rendszeresen cenzúrázzák és a kinyomtatás után lekobozzák, ami a politikai szankciók mellett és azokon túl gazdasági szankciókat is jelent;
- Q. mivel a vallásszabadsághoz való jog továbbra is korlátozott és a jogszabályok bűncselekménynek nyilvánítják a hitmegtagadást, az istenkáromlást és az iszlámról más vallásra való áttérést; mivel 2018. február 21-én az *Al-Tayyar* napilapnak dolgozó Shamael al-Nur újságíró, miután vezércikket írt a nemzeti egészségügyi kiadásokról, hitmegtagadással gyanúsították, ami Szudánban halálbüntetéssel járó bűnnek számít;
- R. mivel a Nemzetközi Büntetőbíróság Omár Hasszán Ahmád El-Basír, szudáni elnök ellen 2009. március 4-én és 2010. július 12-én elfogatóparancsot bocsátott ki;
1. mély aggodalmának ad hangot az emberijog-védők és a civil társadalom folyamatos szudáni üldöztetése miatt, különösen a véleménynyilvánítás szabadságának, a demonstráció szabadságának és a vallásgyakorlás szabadságának megsértése, az emberijog-védők, újságírók és a rezsimmel szemben álló nem kormányzati szervezetek megfélemlítése miatt;
  2. felszólít a Szaharov-díjjal kitüntetett Szálih Mahmúd Oszmán, valamint valamennyi olyan emberijog-védő, civil társadalmi aktivista és ellenzéki aktivista azonnali és feltétel nélküli szabadon engedésére, akiket kizárólag az emberi jogok és a demokrácia védelmében folytatott jogszerű és békés munkájukból eredően tartanak fogva;
  3. a lehető leghatározottabban elítéli a kínzás és bántalmazás gyakorlatának alkalmazását bármelyik fogva tartott személlyel szemben; ragaszkodik ahhoz, hogy valamennyi fogva tartott személy körülményeinek meg kell felelnie a nemzetközi előírásoknak, többek között a bármely formában fogva tartott vagy börtönbüntetésüket töltő személyek védelméről szóló ENSZ-elveknek;
  4. felhívja a szudáni hatóságokat, hogy vizsgálják ki a békés tüntetőkkel szemben alkalmazott erőszak eseteit, a kínzásokat és bántalmazásokat, és az elkövetőket állítsák bíróság elé; hangsúlyozza, hogy a kínzás vagy bántalmazás révén nyert állítólagos információk soha nem fogadhatók el bizonyítékként bírósági eljárások során;
  5. elítéli a szudáni emberijog-védőkkel és aktivistákkal szembeni támadásokat és zaklatást, és felhívja a hatóságokat, hogy minden körülmények között biztosítsák számukra jogszerű tevékenységeik megtorlástól való félelem és mindenféle korlátozás – köztük a bírósági zaklatás – nélküli végzését;
  6. sürgeti a szudáni kormányt, hogy haladéktalanul hagyjon fel a politikai ellenzéki pártok, illetve a véleménynyilvánítás, az egyesülés és a gyülekezés szabadsága mellett kiálló

emberijog-védők jogainak megsértésével; felszólít minden ember alapvető emberi jogainak tiszteletben tartására és védelmére Szudánban;

7. aggodalmának ad hangot azzal kapcsolatban, hogy Szudánban folyamatosan és gyakran megsértik a nők jogait, különös tekintettel a szudáni büntető törvénykönyv 152. cikkére; sürgeti a szudáni hatóságokat, hogy haladéktalanul írják alá és ratifikálják a nőkkel szemben alkalmazott hátrányos megkülönböztetés minden formájának tilalmáról szóló egyezményt;
8. hangsúlyozza, hogy továbbra is elkötelezett a veszélyben lévő emberijog-védők védelmét szolgáló mechanizmus mellett; felhívja az EKSZ-t, hogy tovább javítsa az emberi jogok védelmezőiről szóló uniós iránymutatások végrehajtását az összes rendelkezésére álló eszköz kiaknázásával Szudánban; kiemeli, hogy a demokrácia és az emberi jogok európai eszköze (EIDHR) keretében tett helyi ajánlattételi felhívások során az uniós küldöttségeknek kiemelten kell támogatniuk a leginkább veszélyben lévő emberi jogi jogvédőket, ezáltal biztosítva a hatékony és célzott támogatást;
9. kéri, hogy az EKSZ és az Unió szudáni küldöttsége számoljon be a Parlamentnek az emberijog-védőknek nyújtott védelem és támogatás céljából hozott intézkedésekről; kéri, hogy az EU és a tagállamok egységesen lépjenek fel a veszélyben lévő emberi jogi aktivisták támogatása érdekében;
10. megismétli, hogy rendkívül fontos, hogy felülvizsgálják és megreformálják a kulcsfontosságú jogszabályokat, többek között a 2010-es nemzetbiztonsági törvényt, illetve a médiát és a civil társadalmat szabályozó jogszabályokat annak érdekében, hogy azok összhangba kerüljenek a véleménynyilvánítás, a gyülekezés és az egyesülés szabadságát biztosító nemzetközi normákkal;
11. emlékezteti Szudánt az ENSZ tagjaként vállalt kötelezettségeire, és sürgeti, hogy tartsa be az ENSZ Biztonsági Tanácsának 1593 (2005) számú határozatát, amely a Nemzetközi Büntetőbírósággal (NBB) való együttműködésre kötelez; ismételten megerősíti kérését, hogy Omar el-Basír szudáni elnök – összhangban azon egyezményekkel és megállapodásokkal, amelyeknek Szudán részes fele – tartsa tiszteletben a nemzetközi jogot, továbbá támogatja az NBB szerepét a vele szemben háborús bűncselekmények, emberiség elleni bűncselekmények és népiirtás miatt emelt vádak kivizsgálásában;
12. sürgeti Szudánt, hogy az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatával és az ENSZ emberijog-védőkről szóló nyilatkozatával összhangban biztosítsa az emberi jogok és az alapvető szabadságok tiszteletben tartását;
13. osztja Szálih Mahmúd Oszmán azzal kapcsolatos aggodalmait, hogy a migráció jelenlegi középpontba helyezése elvonhatja az EU figyelmét az emberi jogi kérdésekről;
14. ezért felhívja az EKSZ-t, hogy folytassa nyilatkozatok kiadását az emberi jogok állami és katonai szereplők általi széles körű megsértésének eseteire reagálva, valamint a civil társadalom szűkülő mozgásterével kapcsolatosan annak bizonyítására, hogy az EU-t továbbra is komolyan aggódik az emberi jogok szudáni helyzete miatt;

15. határozottan kéri az EU-t és tagállamait annak biztosítására, hogy a szudáni hatóságokkal közös projektek végrehajtása során a „ne okozz kárt” elvet kövessék, kizárva az emberi jogi megsértéséért felelős szereplőkkel való együttműködést;
16. felkéri az EU-t és tagállamait, hogy nyújtsanak támogatást Szudánban azoknak, akik ténylegesen a változásra törekednek, és technikai segítségnyújtás és kapacitásépítő programok révén támogassák a civil társadalmi szervezeteket, hogy jobb képességekkel rendelkezzenek az emberi jogok és a jogállamiság védelméhez, és hatékonyabban hozzájárulhassanak az emberi jogi helyzet javulásához Szudánban;
17. kéri az EU-t és tagállamait, hogy továbbra is elkötelezetten támogassák az Afrikai Unió azon erőfeszítéseit, amelyek célja a béke megteremtése Szudán és a szudáni nép számára; támogatja e tekintetben az ENSZ és az Afrikai Unió dárfúri missziója (UNAMID) megbízatásának 2018. júniusig történő meghosszabbítását;
18. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást a Tanácsnak, a Bizottságnak, Szudán kormányának, az Afrikai Uniónak, az ENSZ főtitkárának, az AKCS–EU Közös Parlamenti Közgyűlés alelnökeinek és a Pánafrikai Parlamentnek.